

Kdor zida, misli naj na nevarnost groma, pa bode manj nesreče. Mnogi si napravljajo tudi strelo-vode, a nikdo naj tega ne stori, ako ne s pomočjo veščaka, ki mu izbere strelovod in ga napravi. Ni vse jedno, kje se strelovod postavi, pa tudi ni pametno, da se jeden strelovod od drugega razmesti, ker tudi razdalja strelovodov vpliva na vlačnost strele. Vse to naj določi strokovnjak. Zato se pripeti, da strela beži mimo na gosto nastavljenih strelovodov, udari pa v po strelovodih popolnoma nezavarovane kraje.

Morda te vrstice pripomorejo v preprečenje po streli provzročenih nesreč.

Ob Donavi.

Mogočno rezal je parobrod „Zriny Niklos“ valove Donave, kateri so se peneč, liki bi se jezili tej predrznosti, morali podati pritisku umetne nenaravne sile. Zriny Niklos bil je v času naše dogodbe največji parobrod dunavske plovne družbe v zvezi mej Dunajem in Pasavo.

Plul je ravno proti tržiču Ašah na gorenjem Avstrijskem.

Na prehodnem mostiču je stala z obupnim obrazom gospa, ter zrla nepremično na čolnič, s katerimi so igrali valovi nedaleč prihajajočega parobroda. Sedaj in sedaj je moral velikan trčiti vanj. Toda veslalec bil je v zavesti nevarnosti in z urno roko odvrnil je čolnič toku, ravno v slučaju, ko je bila skro nevarnost neogibna. Mirno veslal je še potem nadalje, ko o parobrodu že ni bilo več duha in sluha. Ni se menil za klice matere, katera je nepremično stoječ na istem mestu klicala, naj se vrne domov.

Gospa bila je soproga bogatega trgovca Šleta in veslalec v čolniču bil jedini nje sin Josip.

Trgovec Šlet bil je najbogatejši in najveljavnejši mož v tržiču. Sprva mal trgovec, vedel si je z marljivostjo in vačnostjo pridobiti ogromno premoženje. Svojega sina Josipa posvetiti je hotel tudi trgovini. Ravno sedaj bil je doma na počitnicah. Šolal se je namreč v trgovski šoli v Lincu. Josip bil je krasen šestnajstleten mladenič, ki se je s svojim uljudnim in prikupnim vedenjem prikupil vsakomur. Imel je le edino napako, da večkrat ni slušal opominov skrbnih starišev. Toda temu bili so sami krivi, ker so ga od mladih nog uže preveč razvadili.

Minulo leto po tej dogodbi Josip bil je zopet na počitnicah, katere so bile njega zadnje. Dopršil je namreč trgovsko šolo z dobrim uspehom.

Da se malo oddahne, predno se poda v življenje, da se privadi trgovini praktično, privolil mu je oče dvamesečni dopust.

Tudi sedaj je veslal v čolniču po Donavi. Toda sedaj ni bilo veslanje, kar ga je zanimalo. Na nasprotnem bregu zanimala ga je sprehajalka tik Donave ležečega vrta. Bila je krasna, vitke rasti; zvala se je Lavra.

Lavra dovršila je ravno višjo dekliško šolo in prišla domov v podporo materi. Kot hčeri bogatega zasebnika Pretnerja, pristajala jej je večja omika, kakor drugim, vsaj tako trdila je mati. Boljša družba zbirala se je vedno tam in treba je bilo večkrat uma svitlenega meča, da se ni osramotilo mej aristokratskimi demokrati.

Čolnič našega Josipa plul je torej vsak dan ob vrtiču gori in doli. Raz Josipovega obraza bralo se je, da njega zanimanje ni navadno, da ga spremljajo globokeji čuti. In res je bilo. Kot mal deček igral se je z Lavro in že takrat vcepil se je v njega srce nek čut, neka naklonjenost do nje. Branil jo je vedno pred drugimi otroci, ako jo je kdo žalil. Dolgo časa veslal je zaman, kajti, Lavra ga kar ni hotela opaziti. Nekega dne, pa, ko zopet jadra zamišljen tik zida, prileti mu raz vrt mal šopek rudečih vrtnic. Kedo da mu jih je daril, si je lahko mislil. To ga je osrčilo. Čolnič privezati in čez zid na vrt, to bilo je delo trenutka.

Prestrašena odskočila je Lavra, ker tega ni pričakovala. Razburjen stal je pred njo Josip, kakor, da bi se ne zavedal, kje da je. Toda kmalu se osrči.

„Oprostite, gospica mojej drznosti, toda dolžnost veže me zahvaliti, se na krasnem šopku“. „Gospod Josip, vi ste jako predrzni, tega nisem pričakovala“. „Meni je bilo nemogoče vzdržati se, kajti, ako bi vi videla v mojem notranjem, potem zamogla bi soditi manj strogo“. Z velikim naporom le bilo mu je mogoče, svojemu glasu podati navadno govorico, kajti v prsah kipelo mu je in kri krožila mu je po razburjenih živcih nenavadnim tokom. Najrajše padel bi bil pred njo na kolena, ter jej zaklical: Lavra ali ne veš, kaj me je privedlo semkaj? Ali ne umeješ mojega pogleda? Toda ni mu bilo moč, nekaka skrivna moč zadržavala mu je izreči teh besedij. Nekoliko časa molčala sta oba.

„Seveda“, pretrga Lavra molk, „v vašem notranjem brati, ali kaj družega, to so vaši navadni izgovori. Pomembne te besede, teko vam raz ustnic, kot navadna fraza. Mislite li gospod Josip, da sem tako lahkoverna, da bi verjela vašem zadnjem stavku. Nikakor ne, vi se jako motite“.

Jednako bridkemu meču rezale so te besede v njega srcu. Brezsrčna, kaj teptaš mojo prvo ljubezen, kaj skruniš ta sveti čut, take misli porajale so v glavi zaljubljenega mladeniča. Izraziti pa jih ni hotel, kajti prenaglica ni dobra in mogoče, da za temi strogimi besedami tiči vse kaj družega, da so le maska srčnim čutilom, mislil si je Josip. In ni se motil.

„Gospica, vi ste prestroga v svoji sodbi. Te strogosti nisem pričakoval pri vas. Toda motim vas, moj poset ni vam prijeten, kakor razvidim“. Gospod Josip,

vi se jako varate, ako mislite tako slabo o meni. Skrbi me le, da bi naju kdo ne videl. Saj veste, kako so ljudje ljubeznjivi in radodarni s klepetanjem. Na svidenje torej jutri“.

Odrpala mu je še mala vratica ob Donavi in mu podala z zapeljivim smehljajem svojo drobno ročico. Hlastno prijel jo je Josip in pritisnil poljub na njo in ni mu branila. Pogleda obeh srečala sta se in izrazila več v sebi, nego zamorejo gole besede.

Odrinil je od brega in prepustivši čoln toku, zrl je nepremično na vrt, kjer je stala Lavra in zrla za njim. Na svidenje jutri, te besede vznemirjale so njegove misli. Je-li mogoče ali je senj? Ponosna Lavra, povabila ga je na sestanek. Pisk parobroda vzdramil ga je iz sanj. Zopet bil je Zriny Niklos. S težkim trudom izognil se je i sedaj nevarnosti. Sedaj še le zavedel se je, kje da je.

Solnce zatonilo je že davno za griči. Le robovi teh svetili so v čarnem žaru, ki je odseval v valih Donave. Po napornem veslanju dospel je zopet domov. En pogled na nasprotno stran poučil ga je, da je ni več na vrtu. Podal se je toraj različnih čutov polnim srcem po stezici ob bregu domov.

Le bleda luna vedela bi povedati, o dvoje nemirnih srcih. Le ona vedela in gledala je v njiju sobici, kjer sta ljubezen in razburjenost bili boj s spancem, toda zadnji podlegel je mogočnima nasprotnikoma. Vzdihi, kateri so kipeli proti njej, razodeli so jej vse. Toda, luna je molčeča.

* * *

Drugi dan je proti večeru. Uže pred določenim časom vesla Josipov čolnič ob vrtilču semtertja. Poželjivo in nestrpno zre njega oko proti vrtu. Nakrat odpro se vratica in na stopnjicah stoji Lavra v svoji polni krasoti. Modri kodri se razprostirajo raz vitko glavo in lahni cefir je toli predrzen, igrati se ž njimi.

Pogleda obeh se srečata. Oba zarudita. O, koliko si imata povedati. Neka nevidna moč pa neče razvozljati jezika. Molče sežeta si v roke in le lahen pritisk znači, kar hoče povedati srce.

Josip skoči s čolna, ter ga priveže k stebru. Nem sledi Lavri na vrt. Tudi sedaj še ne najdeti čutov polni srci besedi. Slednjič pretrga Lavra molk.

„Torej ste vender prišli gospod Josip!“ „Lavra, kaj mislite o meni. Me imate li za navadnega igralca, kateremu je ležeče le na enem trenotju. Jako se motite, Lavra!“ vsklikne sedaj Josip, „ne berete li raz moje oči, kar gori v srci za vas. Ne čutite li, da se trese vsaka mišica za vas, da ni srce več moje“.

Prime jo za roki. Globoko upre jej svoj pogled v oči, liki bi hotel brati v globini srca. Ne umakne mu pogleda, temveč mirno zre vanj. Ta pogled! Vsa srčna milina, vsi srčni čuti strinjajo se v njem. Le vsklik „Lavra!“ „Josip!“ in na prsih leži mu čarno bitje. Globokeje skloni se Josip. Ustni se najdeti in

prvi poljub mlade, nedolžne ljubezni svédoči čutila obeh.

„Je-li res!“ „Je-li mogoče?“ taka in jednaka vprašanja se ponavljajo. Nakrat zresni se Josipu obraz. „Sediva Lavra, veliko, veliko mi je povedati. In šla sta v utico. Josip razkrije jej popolnoma svoje srce. Kako, da jo je že obožaval kot mal deček in kako je hranil ta sveti čut skrit do današnjega dne. Toda pustimo te navadne fraze romanov. „Lavra, kakor ti je znano, iti mi je v kratkem v tujino. Odsoten bodem mogoče nekaj let, mogoče kratek čas? Ti li bo mogoče ostati meni zvesta toliko časa? Glej, mlada sva oba, življenje smeje se nama v polni meri in le par let draga, potem združena bova za vedno“. Vroč poljub bil mu je v potrdilo.

„Josip, jaz vam verujem. Vaš pogled mi priča vašo vedno zvestobo, čemu torej besedi. Tvoja, za vedno tvoja!“ Toda varala je sama sebe. Žensko srce je neuganjivo. Da si mehko, polno vedno vsplamtečih čutil, pozabi jih istotako hitro, ako ne vidi predmeta, ki jih neti.

Prisezaje jej vedno zvestobo še jedenkrat, objame in poljubi jo Josip še jedenkrat in skoči brzih nog čez stopnjice v čoln. Polagoma odrine od brega, nepremično zroč na na stopnjicah stoječo Lavro, katera mu vihti bel robec v pozdrav.

* * *

Na schönbrunski cesti na Dunaju stoji lepa jednonastropna hišica. Mal vrtilč obdaje jo s svojim svežim zelenjem. Vidi se, da vladata v teh prostorih mir in sloga.

Odbilo je ravno dvanajst. Po cesti stopa urno mladenič, kakor, da bi mu bilo zamuditi česa. Zavije jo urno proti hišici in vstopi na vrt. „Vi tukaj, gospod Josip“, zadoni mu nasproti nežen glasek in pred njim stoji krasna vitka postava. „Da, gospica Helena! ustreči moram vender vašemu, toli ljubeznjivemu vabilu“. „Nikakor ne, le jaz sem vaša dolžnica. Motim vas pri vašem delu in vas nadlegujem z malenkostmi, katere niso vredne potrate časa? Je-li mogoče posvetiti čas lepšim namenom, kakor streči tako čarnim bitjem, kakor ste vi, gospica!“ Lahko nagnivši svojo glavico, pogleda ga z ljubeznjivo le Dunajčankam prirojeno koketnostjo. „Pustite vaše poklone, hvala vam zanje“. Poznalo se jej je pa uže na glasu, da ne misli tega, kar govori, temveč ravno nasprotno.

Med jednacimi frazami dospela sta do vrat.

„To je lepo, gospod Josip, da nas posetite“. Bil je to glas že bolj priletne dame, katera je z dopadljivim smehom opazovala dvojico na vrtu. Prvi pogled na še sedaj krasno postavo, predstavil nam je Helenino mati. Resnobne poteze, tudi lahen smehljaj na obrazu ni mogel prikriti. Videlo se je, da se je borila z življenjem, predno je dospela do sedanjega blagostanja.

* * *

Gospa L . . . bila je soproga davčnega višjega nadzornika. Mlada ljubezen vezala jo je na nje moža. Kot šestošolec obožaval jo je. Toda sreča jima sprva ni bila mila. Več na ljubezen misleč, nego na študije, bil je Ludovik, tako se je namreč zval, prisiljen zapustiti gimnazij. Posvetil se je davkariji. Ravno ko je bil imenovan pristavom, izgubil je stariše nakrat. Umrla sta na neki nalezljivi bolezni in ga zapustila popolnoma samega na svetu. Ostala mu je le še Helena.

Minulo je leto po smrti starišev. In poročila sta se. Mala prodajalnica drogerijskih in modnih predmetov ni jima odvrгла toliko, da bi mogla dostojno živeti, kajti njegova plača bila je premajhna. Vrh tega pa jima je prvo dete bolehalo nad dve leti. Vse kar je ona prislužila in vrhu tega še del pičle njegove plače povzela sta lekarnar in zdravnik. Dete umrlo je in sedaj šlo je vsaj toli bolje, da sta zamogla poravnati zaostalo stanarino. Toda minula so leta in vedno ni bilo več plače. Ludovik delal je marljivo, delal je za dva, toda ni mu bila sreča avanzirati. Helena trudila se je od zore do mraka, da si pridobi vsaj toliko, da jej bo dostojno izhajati. (Dalje sledi).

Novice.

— **Osebnosti.** Finančnega svetnika v pokoju gosp. Ivana Lončarja je imenoval deželni odbor provizoričnim deželnim revizorjem. — Računski oficijal deželnega odbora gosp. H. Lindtner je imenovan kontrolorjem v dež. bolnici. — Iz prav verodostojnega vira čujemo, da je deželnosodni predsednik v Celovcu gosp. Ullepitsch pl. Krainsfeld že prosil za svoje umirovljenje. — Namestniški tajnik v Trstu gosp. Friderik Renner je imenovan voditeljem okrajnega glavarstva v Poreču. — Konceptni praktikant v Tolminu gospod dr. Fran Skabrné je imenovan namestniškim koncipistom. — Absolvirana tehnika gg. Bogoljub Navratil in Josip Hrstka sta imenovana za evidenčna eleva na Kranjskem.

— **Domača iznajdba.** Gosp. Jakob Šivic iz Škofje-loke je izumil posebno vrsto avtomatičnih kaset za shranjevanje cigaret in je svojo iznajdbo dal patentirati.

— **Zaupen shod katoliško-narodne stranke** se je vršil minoli ponedeljek. Udeležilo se ga je nad 200 oseb. Shod se je izrekel za nadaljevanje obstrukcije, katero je dr. Šušteršič imenoval legalno revolucijo. V vodstvo stranke, ki se je tako slovesno izrekla za obstrukcijo, je bil voljen tudi deželni glavar Detela, ki pravi, da je nasprotnik obstrukcije. Radovedni smo, če deželni glavar to volitev sprejme.

— **Naše posojilništvo.** Iz XII. Letopisa slovenskih posojilnic je posneti te-le opomnje, katere so vredne, da se jih zabeleži. Revizor gosp. Jošt je namreč rekel: Nerazumljivo je dejstvo, da se je tudi pri nas osnovalo nekaj posojilnic, katere pa niso čutile potrebe, pristopiti v domačo „Zvezo“, nego so si poiskale zavetja na Kranjskem. Jaz želim tudi tem najboljšega uspevanja, toda opravičeno se bojim, da ustanovitelji ne bodo želi tistega sadu, kakor so se ga nadejali. Faktum je namreč, da so vsi ti zavodi silno zvezani s konsumnimi društvi, o katerih pa do danes nismo še, Bogve, koliko povoljnega slišali. Jaz ne nameravam o tem obširno razpravljati, ker pričakujem, da se bode o tem v teku posvetovanja morebiti še kaj sprožilo. Tega pomembnega predmeta

dotaknil se je gosp. Jošt še enkrat na koncu svojega poročila rekoč: „Pri pregledovanju posojilnic in študiranju računskih zaključkov sem imel žalostno priliko opaziti, da so vse one posojilnice, katere so v kakoršnikoli stiki ali v zvezi z društvi, ki imajo prodajalnice, takozvana konsumna društva, nazadovala tako v splošnem prometu, kakor tudi še posebej pri čistem dobičku in da je pri istih začelo zaupanje vlagateljev ginevati“. Te pojave, ki jih je gospod revizor navel, naj posojilničarji vzamejo v nepristransko pa strogo presojo. A k tej na vsak način zelo važni točki se na občnem zboru nikdo ni oglašil. Gospodje štajerski „voditelji“ igrajo pač povsod vlogo tiča noja. Gospod Jošt, kateremu so grajane razmere iz lastnega opazovanja najbolj znane, je storil svojo dolžnost s tem, da je z jasno besedo opozoril na pogubne izrastke. Posebno značilna ilustracija tega je posojilnica v Marenbergu. Ta je bila pri zadnjem občnem zboru „Zaveze slovenskih posojilnic“ s sedežem v Celju iz te zaveze izključena. Ta posojilnica je namreč angažirana pri ondotnem konsumu z uprav velikansko svoto, ki je že danes izgubljena. Kako brezvestno se dela pri teh zavodih, se vidi prav v tem slučaju. „Zaveza“ je silila na to, da bi se posojilnica sanirala, gospodje, ki imajo posojilnico v rokah, pa se niso udali. Konec je bil, da je „Zaveza“ to posojilnico izključila.

— **Slika jezikovne ravnopravnosti na Štajerskem.** Celjski odvetnik dr. Juro Hrašovec je vložil slovensko prošnjo na celjski magistrat za sprejem v občinsko zvezo. Mestni svet je prošnjo zavrnil, češ, da je njegov uradni jezik nemški. Deželni odbor je z isto motivacijo rekurz zavrnil. Dr. Hrašovec se je pritožil nato na državno sodišče, ter navajal tudi, da je deželni odbor nasprotno zapovedal slovenskim občinam, sprejemati nemške vloge, ter iste tudi nemško reševati. Obravnava pri državnem sodišču se je vršila v ponedeljek, in je dr. Hrašovec zmagal.

— **Deželnozbornske volitve na Štajerskem.** V mestni skupini Ptuj-Ormož-Ljutomer-Središče kandidirajo Nemci zopet dr. Kokoschinegga. Ta mož je posebljena nesposobnost. Slovenci kandidirajo državnega poslanca dr. Ploja in „Südsteierische Presse“ računa, da bo Ploj izvoljen, ako razvijejo Slovenci energično agitacijo. Pri zadnjih volitvah trdi „Südsteierische Presse“, da je bil izvoljen dr. Kokoschinegg samo vsled tega, ker so bili Slovenci v Ptuj samem preveč zaspani.

— **Županska volitev v Celju.** Županom v Celju je izvoljen najstrastnejši hujskač proti Slovincem, trgovec Julij Rakusch, organizator in pokrovitelj vseh protislovenskih izgredov, podžupanom pa zdravnik dr. Jesenko. Tako Rakusch kakor Jesenko nista samo po imenih nego tudi po rojstvu Slovence, a že star pregovor pravi, da je poturica vedno hujši od Turka.

— **Morilci kaplana Mikliča** so bili te dni sojeni v Mariboru. Bili so to komaj 20letni kmečki fantje Franc Lapej, Matija Skabiš, Štefan Samastur in Janez Kosirnik. Kateri je zagral kaplanu usodni kamen v glavo, se ni dalo dognati. Dobili so po eno in dve leti ječe.

— **Značilna prepoved.** „Edinost“ poroča, da se je na novi openski železnici sprevodnikom izrecno prepovedalo govoriti slovenski! In to pod globo petih kron.

— **Narodni dom v Trstu.** V Trstu so začeli te dni podirati stare stavbe, na katerih hočejo tižaški Slovenci zgraditi krasno novo poslopje „Narodni dom“. Ako ne bode posebnih zaprek, dovrši se ta nova in za Slovence velevažna zgradba že v dveh letih.

— **Novi zavod sv. Jeronima.** Hrvatski listi poročajo iz Rima, da, ker ni bilo mogoče iz Jeronimskega zavoda narediti hrvatski kolegij, vzela je papež inicijativo, da ustanovi za južne Slovence (Hrvate, Srbe, Slovence in Bolgare) novi veliki slovanski kolegij. Pravijo, da hoče sam Leo XIII. v to svrhu darovati iz svojega 100 000 frankov, avstrijski cesar pa da

dino le židovskim in sploh tujim podjetnikom, kajti ako bi to ne bilo, — moral bi že danes vladati za mirenskim štrajkom prav gotovo štrajk tudi v Dörflesovi strojarni. Ali naj je ta izvzeta, ker je njen lastnik laški žid in gotovi zagovornik židovskega kapitalizma!?

Zatorej bi bilo želeti, da se v interesu domače obrti skoraj poravna ta zadeva, ker škoda je na obeh straneh velika.

Pridelovanje zelja.

Vsaka kuhinjska ali zelenjadna rastlina je tem bolj cenjena, tem dražja, čim prej pride na trg, oziroma v kuhinjo. Zato se velika večina zelenjadnih rastlin v gosposkih vrtih blizu velikih mest prav zgodaj prideluje, oziroma sili v posebnih gorkih lehah. Siljene rastline res niso nikoli tako dobrega ukusa, kakoršnega so na prostem pridelane, pa ravno zaradi njih zgodnosti se cenijo ter drago plačujejo, veliko dražje, kakor pozneje na prostem pridelane, dasi so te veliko boljšega ukusa.

No, manj premožen človek si siljene zelenjadi pač ne more privoščiti, vsaj pogostokrat ne, zato si pa želi na prostem pridelano kar najprej mogoče dobiti na mizo. Med zelenjadne rastline, ki se v gosposkih in v mestnih vrtih redno vsako leto pridelujejo ali silijo v gorkih lehah, spada odločno tudi zgodnje zelje ali zgodnji kapus. Zgodnje zelje se pa more neprimerno bolj zgodaj pridelovati kakor ga po navadnem načinu pri nas na prostem pridelujejo, če se prideluje po prezimljenih sadikah. S pomočjo prezimljenih sadik prideluje se pa zgodnje zelje tako le:

Koncem avgusta, pričetkom septembra — v Vipavi, na Goriškem, v Istri še celo zadnje dni septembra — se vseje seme prav zgodnje vrste zelja, kakor ivanskega zelja, zgodnjega podolggolavnega dunajskega zelja ali zgodnjega erfurtskega itd. na obsenčene lešice. Kakor hitro se rastlinice dobro prekrižajo, to je, kakor hitro nastavijo h kličnim listom prva dva prava listka, se prav na gosto začasno presade na bolj pusto, vsekakor pa prav preksolnčno lešico. Presade se tako, da pride na vsakih 5 cm v čveterokotu ena rastlinica. Tako gosto začasno presajanje se v vrtnarstvu imenuje pikiranje rastlin.

Kadar pikirane rastline dosežejo velikost ravno pravnih sadik, se jim mora zabraniti daljnje bujno razvijanje, dalnja bujna rast. To se pa stori na ta način, da se ali vnovič prepikirajo, ali pa se puste, da trpe primerno sušo, kar se s tem doseže, da se jim ob suhem vremenu nič ne priliva, ob deževnem pa da se s čim pokrijejo, tako da jih dež ne more namočiti. Izkratka, s takimi rastlinami se mora tako

postopati, da do zime dorasejo le toliko, da se more o njih reči, da so ravno pravšne za presajanje. Čez zimo se take sadike puste popolnoma na miru do spomladi. Prihodnjo pomlad se pa prezimljene sadike, kakor hitro zemlja in vreme to dovolita, presade na stalno mesto. Najboljše mesto za nje je prav preksolnčna, pred burjo in severom zavarovana lega s prav dobro, močno zagnojeno zemljo. Obdelovanje obstoji v tem, da se po enkrat ali dvakrat okopljejo, da se jim po potrebi priliva, po kakem dežju enkrat še celo z gnojnico, in da se z njih obira mrčes, če se na njih prikaže. Tako pridelano zelje naredi po skušnji na vrtu nekdanje deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu do binkošti že prav lepe trde glave, ki se prav lahko spravijo v denar.

Prav na isti način se da v pravem podnebnju pridelovati tudi zgodnji ohrovt. Prvi pogoj je seveda prava zgodnja vrsta, kakor je na pr. italijanski marcelin, ali ulmski, ali dunajski zgodnji ohrovt.

Prav izborna se da na ta način pridelovati tudi zgodnja karfijola, ki ima še višjo ceno, kakor zgodnje zelje ali zgodnji ohrovt. Koleraba se pa na ta način ne da zgodaj pridelovati, kajti njene sadike zime ne prestanejo.

Kako prav bi bilo, če bi se naši Vipavci, Goričani, Istrijani in tržaški okoličani lotili pridelovanja takih zgodnjih kuhinjskih ali zelenjadnih rastlin. Še lepši denar bi lahko zanje dobivali, kakor ga dobivajo vrli Brici že zdaj za svoj zgodnji ledrik, grah in krompir.

R. Dolenc.

Kmetijske raznoterosti.

»Apno v kmetijstvu« je naslov knjižici, ki jo je ravnokar izdala c. kr. kmetijska družba kranjska kot II zvezek kmetijske knjižnice. Knjižnica, ki jo je jako poljudno in slovenskim razmeram primerno spisal družbeni tajniški pristav gosp. Frančišek Štupar, je danes za vsakega umnega kmetovalca n-ohodno potreben kažipot, kako z apnom pomnožiti pridelke, kajti šele v najnovejšem času so kmetijski učenjaki v zvezi z umnimi praktičnimi kmetovalci dognali veliko važnost apna za rast kmetijskih rastlin. Knjižica se dobiva pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani po 30 vinarjev, in sicer s poštnino vred. — Pri tej priliki opozarjamo na I zvezek kmetijske knjižnice „Gnoj in gnojenje“, kjer je brati vse potrebno o gnojenju, s posebnim ozirom na umetna gnojila. Prvi zvezek stane s poštnino vred 40 vinarjev.

Ob Donavi.

(Dalje)

Nista se trudila zastonj.

Sreča se jima je nakrat zasmehljala. Kakor je Ludovik prej dolgo časa čakal na napredovanje, tako je sedaj hitro lezel navzgor po uradniški lestvici. V malo letih povspel se je do davkarja in potem je šlo

hitro navzgor. Toda ne samo njemu, tudi njej se je smejala sreča. Mala trgovina zaslula je v kratkem zbog svoje solidnosti in v kratkih letih pridobila si je Helena lepega imetja. Kupila sta si malo hišico in v njej živela mirno in veselo, ves trud posvečujoč mali Helenici. Obil sad poplačal je njiju trud; Helena razvijala se je krasno in postalo lepo, živahno dekle, z eno besedo prava Dunajčanka.

* * *

„Milostljiva“, spregovori poljubivši jej roke, „kako mi je moč zahvaliti se vaši prijaznosti. Vi ne veste, kako milo to vpliva na me. Popolnoma neznanem o tem velikem mestu, hrepenečem po domu, odprete mi vi vrata vaše gostoljubne hiše. Ne vsprejmete me kot navadnega gosta, kot sina vsprejeli ste me“.

„Gospod Josip, vi mi preveč laskate. Rada bi vas sprejela sina, toda —

„Papa že prihaja“, zakliče v istem trenutju Helena, kakor da bi vstregla svoji materi, ki je hotela v tej zadevi prekiniti govor.

„Helena! poglej je-li vse urejeno za kosilo. Gospod Josip, vi ste danes naš gost, nikake odklonbe, kajti razžalili bi me“.

„Ako je tako, potem se moram udati. Hotel sem napraviti samo poset, da ustrezem Vašem ljubeznivem povabilu in da gospici Heleni povem, da jej popoldne narišem napise na nje risarska dela“.

Mej tem dospel je Ludovik, pozdravil gospoda Josipa z dostojnim poklonom, svojo soprogo in hčerko s poljubi. Podali so se potem vsi skupno v obednico.

Poglejmo nekoliko nazaj.

Ko je Josip odšel od Lavre, napajala so ga sladka čutila prve ljubezni. Ponosen je bil na njo, kakor kak vojskovod na svoje trofeje. Nekoliko dni je imel še pred svojim odpotovanjem. Urejeval je z materjo svoje stvari, da ve, kaj ima vse s sabo. Poslušal je dobre nauke skrbne matere, ter jih utisnil globoko v razburjeno mehko srce svoje. Ko se tako mirno pogovarjata, potrka nekdo na vrata.

„Prosto!“ zakliče Josip in kdo vstopi k njega velikem začudenju v sobo? Lavra s svojim očetom. Srce vstrepetalo mu je in najrajši bi bil skočil k njej in jo objel, toda razum premagal je nad ljubeznijo. Dostojno pozdravil je oba. Le v pogledu in pritisku rok označil je Lavri svoja čutila.

„Prišla sva“, povzame gospod Pretner besedo, „da se posloviva od naših prijateljev. Odpotujeva namreč z Lavro za nekaj časa.“

Kako je bilo Josipu pri srcu, si lahko mislimo. Teh malo dni je imel še užiti prosto in jih hotel posvetiti Lavri in sedaj odpotuje ona. Jej li ni bilo moč pregovoriti očeta za nekaj dni. Jej je li zabava nad ljubezen. Te in jednake misli porajale so v njegovem srcu.

Mej tem peljala jih je gospa Šletova v posestnico. Opravičila je svojega moža, ki je odsoten v občinskih zadevah.

Ko jej je gospod Pretner zagotovil, da mu je jako žal, da se ne more posloviti prijatelju in razkril potovanja namene, poslovila sta se, želeč Josipu velike sreče.

„Oprostite morate prijateljica, da tako hitro odideva, toda voz naju čaka zdolaj in ako ne dospeva pravočasno na vlak, pretrgane so nama ugodne zveze“.

Spremila sta jih k vozu. Po stopnjicah nudila se je Josipu prilika, spregovoriti še z Lavro samo. Mati in Pretner bila sta namreč spredaj.

„Lavra, ali moraš odpotovati. Ni li mogoče to potolažiti za teh nekaj dni, katere sem jaz še tu“. S prosečim glasom govoril je te besede:

„Josip, mi li ne privoščite zabave. Me li hočete že sedaj ukovati v vaše sponse. To vendar ni od vas mogoče. Vi ste toraj tudi trinog“.

Liki ostremu meču rezale so te besede v njega srcu. On trinog, ne, to je preveč.

„Lavra, vi me ne ljubite, ako zamorete govoriti tako trdo z menoj. Li zaslužim“.

„Bog mi je priča, da vas ljubim, toda . . .“

„Z Bogom, torej gospica Lavra“, dejal je Josip, kajti dospela sta k vozu. „Srečno pot, ne zabite me popolnoma“. Te besede izrekel je Josip s popolno navadnim glasom, le skrbno, večče oko bi zamoglo videti bridkost v njih.

„Na svidenje v kratkem gospod Josip. Ne stršite se dela“.

„Sluga pokorni, gospod Pretner“.

Mej tem nategnil je voznik vajeti in voz odrdral je po prašni poti. Ko je mati že odšla notri, stal je Josip še nekoliko časa ob vratih in nepremično, sanjavo zrl za vozom, dokler ga mu ni skrnil zadnji ovinek.

Bridko mu je bilo pri srcu. Bilo mu je, kakor da se je odpeljala z Lavro vred tudi sreča ljubezni. In ni se motil.

Nekaj dni potem najdemo že našega junaka na Dunaju.

Vstopil je v trgovsko šolo. Kmalu pridobil si je s svojim prikupnim vedenjem prijateljstvo tovarišev. S svojo marljivostjo in ukaželjnostjo priljubil se je kmalu predstojnikom.

Po domu se mu je sprva nekoliko tožilo, toda to mu je kmalu prešlo, kajti bil je človek, ki se hitro privadi tujim razmeram.

Le misel na Lavro mu je vedno rojila po glavi in ga vznemirjala.

Na trgovskem plesu seznanil se je z rodbino gospoda M. . . ., kjer smo ga zapustili prej.

* * *

Mej tem, ko je Josip dvoril krasni Heleni, dolgočasila se je Lavra prav pošteno doma. Dasi je bila še vedno živahna in zgovorna, opazalo se je, da se le sili in da so njene misli popolnoma drugod.

Ko se je vrnila s potovanja, čakala je dan za dnevom poročila Josipa. Toda zaman. Vsako jutro tekala je naproti poštnem slu, toda ko je dobila vedno zanikalen odgovor, ali semtertja pismo kake prijateljice, na katero je že davno zabila, je opustila slednjič še to navado.

Doma sedevala je zamišljena na vrtiču v lopi, ter zrla nepremično v jedno smer proti tržiču Ašah, kakor bi pričakovala čolna od nasprotnega brega, kateri jej ponese miljenca. Koralni ustni nabrali sta se jej večkrat, kakor bi hotela sedaj in sedaj podati ljubezni vroč poljub, toda tisti, kateremu bi bil namenjen, bival je daleč od tod. Ko se je zopet zavedla, zresnil se jej je obraz in večkrat porosila se jej je demantno bliščeča solzica v čarnem očesci. Drugikrat zrla je zopet žarnim pogledom v prihodnjost. In uprav takrat bila je razposajena in nad mero zgovorna in vesela.

Sprva pobledela so jej nekoliko rožna lica, toda čas je dober zdravnik. Poprej krasen cvet, razvila se je Lavra v krasno rožo in da bi sedaj gledal Josip nje čarni stas, gotovo bi mu ne bila težka izbira mej koketno živahno Dunajčanko in njo.

Vesele združbe, katere je vabil gospod Pretner, so pomogle mnogo k temu, da je Lavra mnogokrat zabila na Josipa in se v krogu znancev in prijateljev zabavala in veselila.

V družbo zahajal je tudi sin pivovarnarja Koha, Milan. Zal in zabaven mladenič. Dolgo in dolgo se je smukal okolo Lavre, toda s početka zaman, kajti podoba Josipova bila jej je še vedno živo pred očmi in jej polnila srce. Toda videli bodemo, da se ni trudil zaman. Oj žensko srce, kako Ti prevarjaš samo sebe! Ni čuda, da si še dandanes učenjakom uganka.

Lavrin oče je vse to početje Milanovo zelo postrani gledal. Kot praktičnemu očetu ugajal mu je bolj sin bogatega trgovca Šleta, kakor sin, dasi ne po svoji krivdi obubožanega pivovarnarja.

Tudi skrival ni svoje mržnje do njega. Bil je preveč odkritosrčen človek. Sploh je pa to navada bogatinov, da revnejšim kažejo ali predbacivajo svoje premoženje. Bahatost bi se to lahko imenovalo. Dasi kaže ta o velikem pomanjkanju razuma in takta, vendar jo je najti in pri najolikanejših in modrejših slojih človeštva. In da je bil gospod Pretner do cela olikan mož, o tem niti ni dvomiti. Imel je le to slabo navado, da se je pošopiril rad časih s svojim imetjem, da s tem koga žali ali žaliti more, ki ga pozna, še mislil ni.

* * *

Minulo je dve leti po odhodu Josipa.

Ako se podamo na Dunaj, ga najdemo delujočega še v vedno isti prodajalnici ali holjše rečeno, trgovski hiši. Zaupanje, katero si je že sprva pridobil, se je še vedno bolj množilo, kolikor bolj se je privadil stroki.

Bila je ravno nedelja. Hitrim korakom stopal je zopet Josip po schönbrunski cesti. V desni roki nesel je nekaj v tenak papir zavitega in ako je radovedni solnčni žarek smuknil pri mali odprtici v zavitek, napajal ga je čarni vonj lepih cvetlic in divil se je krasnemu šopku. Komu je neki namenjen?

Zopet se ustavi Josip pred vrtičem. Železna vratica odpro se sama ob sebi in pred njim stoji željnim pogledom Helena.

„Klanjam se Vam gospica“. „Kako krasno od Vas gospod Josip in celo šopek zame, to je proti Vaši navadi“. „Da, res je to, toda, človek se da večkrat premotiti. Ko sem hitel semkaj, ustavil me je korak pred veliko žalozbo vrtnarja. Ogledoval sem si lepih cvetk in slednjič sklenil prisvojiti si mal šopek, toda brez vsakega namena. In sedaj nudi se mi krasna prilika, podati Vam bratski dar“.

Kdor bi videl takrat v notranje Heleni, videl bi v njenem srcu, kako se borite ljubezen in grda ljubosumnost. V takem boju poezija vedno gine, ako jej ni netiva.

Dasi je Josip občeval že nad leto v rodbini, vendar ni črhnil nikdar besede o ljubezni. In kaj bi je. Laskavec ni bil in čutil ni znal hliniti. V srcu njegovem kraljevala je samo Lavra, da si je ni videl že nad dve leti. Heleni bil je jako naklonjen, ljubil je živahno bitje, toda le, kakor ljubi brat sestro.

Helenina mati čakala je radovedno trenotka, kedaj da jej razkrije sedaj dvajsetletni mladenič ljubezen do hčere. Veselila se je, ko je videla, kako zapupno kramljata med sabo in zibala se je že v najslajših upih. Videla je, kako globoko so že pognale kali ljubezni v srcu njene hčere, nasprotno nadejala se je pri Josipu. Toda zvedeno oko gospe Helene se je motilo.

Ravno danes bila je nekam razburjena. Danes sklenila je zvedeti, kaj da misli in namerava mladenič. Nesrečni trenutek, da bi ga ne bilo nikdar, o koliko bi žrtvovala zanj.

Josip je vstopil kot domačin v sobo. Poklonil se jej je, poljubivši jej, kakor je bila njegova navada, galantno roko. Hčerka mudila se je nekoliko v sobi, toda kmalu je odšla, da poišče risarij in skic, katere jej je vedno napisaval Josip z okroglo, umetno pisavo, v kateri je bil pravi strokovnjak.

Ko je Helena odšla, pričela je mati govoriti o različnih nepomembnih stvareh. Kmalu pa je presukala govorico.

„Nekdaj, gospod Josip, izrazili ste se, kako bi Vam bilo prijetno stanovati tu pri nas. Ako ste sedaj še istega mišljenja gospod Josip, na razpolago Vam

je kabinet na desno v prvem nadstropju. Kako bi meni s tem ugajali, ni moč mi je povedati“.

„Jako ljubeznjivo od Vas milostljiva, toda ne morem si kaj, odkloniti mi je Vaše ponudbe. Kjer sem sedaj, zadovoljen sem, store mi vse, česar zahtevam in brez povoda odsloviti se dobrim ljudem, bi ne bilo po mojih načelih“. Dobro čutil je Josip, kako da žali nehote s temi besedami dobro gospo Heleno. Težko bilo mu je pri srcu toda ni si vedel pomagati.

Gospo Helene obraz pobledel je. Skrbna mati borila se je v notranjem. Vse tlelo je v njej, toda premagala se je in skušala je, navidezno mirna osvoboditi si z zadnjim drznim naskokom zaželjeno.

(Dalje sledi).

Novice.

— **Osebne vesti.** Naučno ministrstvo je ravnatelja umetno-obrtnih šol v Ljubljani gosp. Ivana Šubica in učitelja v Šmartnem pri Ljubljani g. Konrada Črnologarja potrdilo kot konservatorja za umetniške in zgodovinske spomenike za nadaljnjih pet let — Za poštarje prvega razreda so imenovani gospodje: Alojzij Schrey v Jesenicah, Fran Šusteršič v Črnomlju, Ivan Ulepič v Mokronogu in Alojzij Škerl v Starem trgu pri Rakeku; za poštarje, oziroma poštarice drugega razreda so imenovani gg: Anton Berčon v Ljubljani, Josip Pogačnik v Podnartu, Fran Prettner v Mojstrani in Friderik Lah v Zatičini ter gospodični Klementina Watzek v Šmartnem pri Litiji in Evgenija Endlicher v Straži. — Poštni kontrolor v Trstu gosp. Ivan Pogorelec je imenovan poštним adjunktom. — Davčni kontrolor v Višnji gori gospod Ivan Bobik je šel v pokoj.

— **Promocija.** Dne 18. t. m. je bil na vseučilišču v Gradcu gospod Rihard Jug iz Solkana promoviran doktorjem vsega zdravilstva. Čestitamo!

— **Poroke.** Poročil se je c. kr. vinarski nadzornik v Novem mestu gospod Bohuslav Skalický z gospico Olgo Dolenčevó, hčerko ravnatelja kmetijske šole na Grmu. — V Metliki se je poročil gospod dr. Fran Cvetko, pristav c. kr. okrajnega sodišča z gospico Julijo Junec, učiteljico v Črešnjevcu. Čestitamo!

— **Shod v Kostanjevici.** Za minolo nedeljo je katoliško narodna stranka sklicala shod v Kostanjevico, na katerem naj bi bila govorila dr. Šusteršič in dr. Krek. Shod se niti otvoriti ni mogel, ker so narodno-napredni volilci z obstrukcijo prav po vzgledu katoliških poslancev v deželnem zboru onemogočili vsako zborovanje.

— **Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug.** Pravila tej zvezi je deželna vlada z razpisom z dne 23. m. m. št. 19 048 potrdila. Ker se je po § 5. zveznih pravil oglasilo zadostno število obrtnih zadrug k pristopu, je pripravljani odbor sklenil, da se vrši ustanovni shod zveze dne 8 in 9. decembra v Ljubljani. Objednem je odbor vse obrtne zadruge na Kranjskem pozval, da do dne 10. novembra t. l. naznanijo svoj pristop in da pošljejo zapisnik občenega zбора, imenik vseh združnih članov in izvoljenih zastopnikov ter udov združnega načelstva, da mu bode mogoče, pravočasno vse potrebno ukreniti in obvestiti k pristopu naznanjene zadruge in izvoljene delegate z natančnim sporedom ustanovnega shoda.

— **Preteče podraženje premoga.** V premogovnem revirju severoameriške države „Pennsylvania“ je nastal štrajk, katerega se udeležuje 150 tisoč delavcev. Ta štrajk je povzročil jako občutno pomanjkanje premoga in utegne imeti nepreračunljive posledice ne samo za severno Ameriko, marveč tudi za Evropo, tembolj, ker delavci tudi v več francoskih premogovnih revirjih štrajkajo. Severna Amerika je vsled štrajka primorana, dobivati premog z Angleškega, med tem, ko si mora Francoska pomagati s premogom iz sosednih držav, iz Nemčije in iz Avstrije. Podraženje utegne biti tako, kakor še nikoli ter prekosi v tem oziru še leto 1899. Tam, kjer ni naravnih premogovnih zakladov, bo taka kalamiteta zelo neprijetno vplivala; tam, kjer so pa premogovni zakladi, ki počivajo, so pa ta isti krivi, ki jih ne razkrijejo in takih podjetij ne samo ne podpirajo, marveč še otežujejo. Pri nas na Kranjskem ne bi imeli trepetati pred takimi kalamitetami, kajti tu imamo v raznih delih dežele premoga v izobilju, da bi ne samo domače potrebščine lahko zalagali, marveč še lahko eksportirali. Kot prva serija glede premogovnih zakladov v tej deželi bodi navedeno premogovno polje pri Novem mestu, potem Dvor (Šentjanž) in Trebnje. Če tudi so tod močne plasti premoga, vendar počivajo vsa dela kakor več podeljenih jamskih mir v kočevski okolici ter mnogo premogosledov okoli Trebnjega, Mirne, Š-nt Janža, Črnomlja, na Notranjskem in na Gorenjskem, ter čakajo podjetnikov in denarnikov, katerih za njih plačila ne čaka samo lep dobiček, marveč bi dobilo tudi mnogo delavstva prepotrebni vsakdanji kruh, oziroma bi bilo gmotno povzdignjeno vse naše gospodarstvo. „Tedaj zdrami se, podjetni čut — in prepreči vsaj draginje bud“.

— **Deželnozbornske volitve na Koroškem.** Kakor se čuje, so dosedanjega poslanca Grafenauerja pregovorili, da bo zopet kandidiral v deželni zbor. Grafenauer kandidira v okraja Pliberk-Zelezna kaplja, vikarij Podgorca pa v okraju Velikovec-Dobrlaves.

— **Razmere v goriški mestni bolnišnici** morajo biti res gorostasne, ker so jih morali vsi trije zdravniki. Pontani, Villat in Adlerstein opisati v listu „Popolo“. V tem dopisu prijemljejo ostro občinsko upravo. V občinskem svetu je podesta obsodil tako „nepravilno“ postopanje zdravnikov ter je napovedal preiskavo zoper nje.

— **Vinska letina v Istri** se sme imenovati letos prav dobra ter se je nabralo 5.500.000 kg grozdja. Tudi kvaliteta je izborna.

— **Demisija svetovalca Rascovicha.** „Edinost“ poroča: Iz zanesljivega vira doznanjeno, da je mestni svotovalec in drugi podpredsednik tržaškega mestnega sveta, Rascovich podal svojo demisijo. Govori se, da je Rascovich demisioniral radi tega, ker so ga o volitvi prvega podpredsednika popolnoma prezirali. Kamoristični listi taje to stvar, ker upajo, da vse lepo popravijo med seboj. Da se pa demisija še ni oficijalno prijavila, je krivo to, da je Rascovich pismo, s katerim naznanja svoj izstop iz mestnega sveta, naslovil osebno na župana dr. Sandrinellija, ki pa je sedaj odsoten in se pismo še ni odprlo.

— **Zaplenjen oklic.** Akademična oblast dunajskega vseučilišča je zaplenila oklic akademičnega društva „Slovenije“.

— **Slovenski arhitekt Josip Plečnik** priredi ves aranžmá prihodnje razstave dunajske „Secesije“. Slovenski arhitekt uživa na Dunaju največji ugled želeti bi pa bilo, da se pokaže s svojimi deli tudi pred svojimi rojaki. Poleg Plečnika je na Dunaju veleugleden arhitekt tudi naš rojak gospod Fabiani.

— **Vseslovanska razstava v Peterburgu.** Kakor znano, prirede Rusi leta 1904 v Peterburgu splošno vseslovansko razstavo, (umetniško, obrtno, kmetijsko itd.) „Russkij kružók“ je sklenil na svojem občenem zboru 15. t. m., da prevzame vsa posredovanja med Rusijo in slovenskimi društvi.

Prav lepo nam našteva gosp. A. Winter, strokovni učitelj, korist takih sadjarskih zadrug za vsaki okraj!

1. Taka društva bi ponesla preskušene nauke kmetijskega sadjarstva mej ljudstvo. Vsako leto bi morala biti dva ali vsaj jeden shod, na katerem bi imeli potovalni učitelji, dobri sadjarji, vrtnarji itd. teoretično-praktična predavanja. Taki shodi bi se vršili lahko večkrat v sadnih vrtilah članov, kjer bi se vršila ob enem praktična razkazovanja (demonstracije), ki bi služila pozneje v podlago pravilnega sadjarstva. Pri takih shodih bi se vneli živahni razgovori (debate), pri kojih bi bilo slehernemu svobodno povedati svoje mnenje in opazovanje.

Pri takih shodih bi se morala obravnavati pred vsem najvažnejša vprašanja iz sadjarstva: nakupovanje drevesc, njihova kvaliteta, saditev drevja, oskrbovanje in ravnanje z mladim drevjem, oskrbovanje starejših nasadov, gnojenje rez in pod. Ena najvažnejših točk, ki našemu sadjarstvu neizmerno škoduje, namreč nebroj sadnih vrst, bi se dala s skupnimi močmi najlažje udušiti. Mislimo si celo deželo razpredeno s celo mrežo sadjarskih zadrug, v kateri se sistematično deluje na to, da se zatre malovredne vrste in pomnožujejo in sadijo samo najboljše in najpripravnejše, potem bi ne trajalo dolgo in imeli bi velik, enoten saden vrt hvalevrednih vrst, s katerimi bi mogli tudi na trgu tekrovati; seveda vse te lepe sanje zahtevajo, da udje ne bi smeli držati rok križem, ampak bi morali zvesto sodelovati.

2. S pomočjo sadjarskih društev bi se tudi proti raznim škodljivcem mnogo uspešneje bojevali.

Večina kmetovalcev ne pozna niti življenja škodljivcev niti sredstev proti tem sovražnikom sadnega drevja, če tudi nam leto za letom uničijo boljši del naše sadne trgatve.

Kaj pomaga skrbnemu, umnemu in pridnemu poljedelcu, ako v svojem sadovnjaku zatira žuželke, kakor: gosenice, hrošče, listne in krvave ušice itd. če pa njegov nemarni sosed, če pa cela ostala občina niti s prstom ne migne? Kaj nam pomaga v tem oziru najboljša postava, ako nima nad njo čuvati nihče ali pa nepoklicani organi, ki najbolj škodljivih žuželk niti ne poznajo? Kaj čuda, ako potem najbolj unetemu upade pogum in mu zamrje veselje in ljubezen do sadjarstva.

Sadjarsko društvo pa, kojemu bi pripadal večji del občine, bi lahko izpeljalo splošno pokončavanje škodljivcev in marsikakemu nepotrebnemu žužku popolnoma zagrenilo veselje do sveta. Žuželke se še tako, če jih pokončavamo, preveč množijo, ako jih pa, kakor doslej, še božamo in negujemo, ali je potem kaj čudno, ako gre sadjarstvo vedno bolj rakovo pot?

(Konec prih.)

Ob Donavi.

(Dalje.)

Navidezno mirno spregovori: „Toraj nečete biti naš, popolnoma naš Josip?“ Kako tehtno so bile izpregovorjene te besede. Vsaka zase je imela svoj pomen.

Kakor curek mrzle vode poparilo je to vprašanje Josipa. Sedaj še le sprevidel je, kam da meri cel pogovor. V tem trenutju sklenil je, nikdar več ko ob priliki slovesa stopiti čez prag te, njegovemu mlademu srcu toli nevarne hiše. Zadrege rešila ga je v tem kočljivem položaju Helena, ki je veselo smejoč se, prinesla celo kopico risarij in podobic. Podala sta se v lopo na vrt.

Marljivo lotil se je Josip dela, da dovrši vse, kajti vedel je, da je to zadnjikrat. Dolgo molčala sta oba. Le semtertam izrekel se je Josip jako laskavo o kakem delu. Toda v navadi na njega pohvale jako ponosna Helena, ni se zmenila danes zato. Po glavi rojile so jej po vse drugačne misli. Šopek, ljubeznjivo vedenje Josipa in še mnogo drugega, vzvišenejšega. In kaj bi je ne. Prva ljubezen, krilila je v njenem srcu svoje peroti, da je potem s tem večjo silo z njih močjo raztrgala vse srčne spono in zatrla sladkih upov in nad, ter vlila v to nepokvarjeno srce mrznjo in zaupanje do človeštva. Usoda! kako si večkrat nepravilna. Niti Helenino zlato srce, polno globocih čutov več vredno, ko ono, spreminjajoče se Lavre. Toda človek je vedno za dobro slop.

Hitro minul je čas. Sluginja prišla je klicat k južini. Oprostila je gospo Heleno z glavobolom.

Sama sedela sta Josip in Helena ob mizi, oče je bil namreč službeno na večjem potovanju. Josipu bilo je to tem ljubše. Nekako posloviti za vedno hotel se je pri Heleni. Po kratkem premolku, poprime nekoliko tresočim se glasom besedo. Ni dolgo govoril, saj to ni bila njega navada.

„Gospica, vem da se bode te začudili in se mi hudovali na mojih današnjih besedah. Danes namreč sedim skoro gotovo zadnjič tukaj. Ne vprašajte ne zakaj, kajti ni mi moč to povedati. Zadovoljite se s tem. Kako težko se mi je ločiti od tod, kjer sem se popolnoma udomačil, toda pustimo te misli. Gospica podajte mi roko, da se mi ne hudujete.“

In ni mu je podala. Ihteč zrla je motnim očesom vanj. Srečala sta se njiju pogleda. Josipov pogled bil je miren in resen. Helena ni se mogla več vzdrževati. „Josip, ali sem se res motila v vas. Vi me torej ne ljubite. Toda, kako sem se mogla s tem varati, vsaj mi niste dali nikdar povoda k tem. O jaz nesrečnica, zakaj sem morala vas kedaj spoznati“. Hlastno govorila je razburjene te besede, sedaj ni mogla več

dalje. Glasno ihteč naslonila je glavo ob ročici, ter zrla nemo pred se. Josip pristopil je k nji, da jo potolaži. Prime jo za roki, toda ona mu ji odtegne. „Pustite me, vsaj ste mi provzročili že tako dovelj bolesti. Vsaka vaša beseda je trn mojemu srcu. Josip, Josip, ko bi vedeli, kaj ste provzročili, gotovo bi ravnali drugače“.

Sedaj se tudi Josip ni mogel premagati, da bi ne razkril popolnoma svoje skrivnosti. Spovedal jej je vse o Lavri. Kako da jo neizrecno ljubil, vse spovedal jej je od prvega do zadnjega trenutja. Mirno poslušala ga je Helena. Še le, ko je prenehal povzela je besedo. „Ne kličem vas k sebi, ljubim vas in vas bodem ljubila do zadnjega vzdihljaja svojega, toda osoda mi ni mila. Ako kedaj potrebujete prijateljice ob čarnih valovih Donave, v ob Donavi ležečem Dunaji iščite si je. Ker vas ljubim, resnično ljubim, nisem sebična, „bodite srečni z Lavro!“ Podala mu je s prisiljenim smehljajem roko.

Josip bil je nem Tolike ljubezni ni se nadejal. In ko bi vedel, da bode po preteku poldruega leta stopal za rakvijo tega čarnega bitja, gotovo bi ravnal drugače.

„Z Bogom“, to mu je bilo še moč spregovoriti. Potem je snel hitro klobuk raz obešalo, ter odšel brzih korakov, ne oziraje se nazaj. Pri oknu pa je stala Helena ter nemo, kljubujoč solzam zrla za njim, dokler ni zginil za voglom.

Pustimo malo sceno, ki se je dogodila potem mej materjo in hčerjo, saj jih je že tako preveč znanih, ter sledimo Josipu.

* * *

Ko je zapustil Josip Heleno, taval je zamišljen in notranje razburjen proti notranjem mestu. Neki notranji glas pravi mu, da se bode izšlo vse to osodapolno.

Na Lavro mislil je. In to ga je zopet nekoliko pomirilo. Zaradi nje ravnal je tako in toraj on ni kriv, ako je bila Helena toli brezpametna zaljubiti se vanj. Toda po vsem pomirile ga niso te misli.

Noč, katera je sledila temu dnevu, prebdel je nemirno premetajoč kosti svojega rojstva po postelji, ali pa je imel strašne, razburljive sanje, ki so ga še bolj utrudile nego nespanec.

Drugi dan najdemo ga zopet pri obilnem delu. Utopljen je tako v svoj posel, da zabi za ta čas vsega. Ko bi le teh prokletih močij ne bilo. Nemirne bile so mu dolgo časa. V tacih slučajih mislil je na Lavro, katere sedaj že dobri dve leti ni videl.

Čudil se bodeš dragi bralec, da se ni podal Josip večkrat domov. Toda oče njegov bil je jako strog. Prepovedal mu je domov, da se privadi popolne samostalnosti v življenji. Ako midva z materjo pomrjeva, potem boš popolnoma sam, rekel mu je večkrat, ko ga je obiskal na Dunaju. In kaj bo potem, ako se

sedaj razvadiš sedeti v maternem naročju. Tudi prošnjam svoje soproge se ni udal. Mladenič naj le poskusi življenja, bil jej je odgovor, in prav je imel v tej zadevi.

* * *

Minulo je poldrugo leto po dogodku na schönbrunski cesti. Kar dobi nekega dne dopoldne Josip malo lepo parfumovano pisemce. Ugiba od česa, da bi bilo. Ko ga odpre in prebere, pobledi mu obraz. Bilo je od gospe Helene in se je glasilo naslednje:

Dragi gospod Josip!

Upam, da sledite moji prošnji, katero pišem v imenu umirajoče. Helena leži namreč na smrtni postelji in Vas želi videti le še jedenkrat. Ustrezite v imenu usmiljenja moji prošnji. Več ustmeno.

V nadeji, da umirajoči ne odrečete zadnje želje belježim

z velespoštovanjem

Helena L . . .

Še jedenkrat prebral je pismo. Ni hotel verjeti, da je res te vsebine. Glas šefa vzdramil ga je iz sanj. „Kaj Vam je gospod Šlet“. „Nič, nič. Dobil sem pisemce od gospe L . . ., kjer sem, kakor vam znano prej mnogo občeval“, odgovori Josip zamolklim glasom. „Jedina hčerka leži na smrtni postelji in gospa me prosi, da bi jo še jedenkrat obiskal. Prosim vas torej, gospod šef, da me oprostite danes popoldne in ako mogoče jutri zjutraj“. „Seveda, seveda, toda pazite, da vam žalost ne pride pregloboko v srce“, da sočutljivo šef.

Ko odbije dvanajst, hiti Josip do prvega fija-kerja, poskoči v kočijo, povedši adresu, ter obljubi dvojno plačo, ako vozi hitreje. Kakor blisk drdrala je kočija po kamenitem tlaku. Voznik pogнал je konje in jih priganjal vedno bolj, saj si je bil v svesti dobre plače. Predno se je Josip dobro zavedel, ustavil je že kočijaž pred vrličem. Hitro stopil je Josip raz voz. Podavši vozniku obljubljeno plačilo, hitel je na vrt.

Nikdo ga ni pričakoval. Neka grobna tišina vladala je po vrtu. Ni ga bilo več zvenečega pozdrava Helene.

Težkim srcem vstopi v hišo. Tu pride mu nasproti Helenina mati. Ni verjel svojim očem. Je-li mogoče, da se je prej živahna postavna, črnolasa gospa, opremenila v poldrugem letu v sključeno, sivo starko. Je-li on kriv vse te nesreče. Zbolelo ga je v prsih.

Resnim obrazom, poda mu roko. Ne more spregovoriti besede. Molčeč je pozdrav. Spremi ga v sobo. Še le tu jej more pogledati Josip natačneje v obraz. Poteze skrbi in bola prepregajo prej sveže lice. O koliko je mogla trpeti ubožica. Toda zakaj?

(Dalje sledi).

ki so jo navzoči poslušali stoje in odkritih glav. Temu je sledilo pregledovanje grozdne in sadne razstave, ki je bila v prostorni dvorani in v 3 postranskih prostorih Schenerjeve gostilne. Največ in najlepše je pač razstavil g. Edvard Presečky iz Samobora, ki ima v „Rajcu“, občina Vel. Dolina, 17 oralov na novo pravilno napravljenih nasadov. S svojimi pridelki je napolnil dve sobi. Poleg raznovrstnega grozdja, sadja in vina je razstavil tudi različno kletarsko in vinogradniško orodje. Ob enajstih dopoldne sta imela poučne govore gg. ravnatelj G. Pirc in vinski učitelj Fr. Gombač; poslednji tudi v ponedeljek dopoldne. Teh predavanj, ki so bila združena s praktičnim razkazovanjem raznih strojev, se je udeležilo mnogo domačinov in tujcev, in v ponedeljek vsi dijaki meščanske šole s svojimi učitelji. Ob pol eni pop. je bil v Gregoričevi gostilni skupen obed, pri katerem je pridno igrala gori navedena godba. Vrsto napitnic je otvoril g. dr. Romih, in sicer najprej na cesarja, potem na deželnega predsednika in okrajnega glavarja ter deželne in državne strokovnjake. Gosp. ravnatelj Pirc je napil g. deželnemu glavarju kot predsedniku kmetijske družbe, dalje vsem razstavljalcem in tujim gostom; gosp. Fr. Gombač pa deželnim odbornikom kot podpirateljem kmetijstva, kranjski hranilnici ter podružničnemu načelniku. Kranjska hranilnica je, kakor znano, koj v začetku prenavljanja priskočila krškem vinogradnikom z znatnimi denarnimi podporami na pomoč, tako da je v malo letih izdala do 15.000 K. Ob 2 pop. je sledila pokušnja vin v kleti stare šole. Mnogo posestnikov je razstavilo prav veliko in tudi prav dobrih starih in mladih vin. Pokušnja je trajala do sedmih ter je bila prav dobro obiskana od vseh slojev. Točile so iz prijaznosti krške in leskovške gospodične. Pri podelitvi daril in priznanj je dobila prvo darilo gospa Hočevarjeva, veleposestnica v Krškem (deželno priznalno diplomo), dalje gg. Ed. Presečky, veleposestnik in trgovec v Samoboru, ter Aleks. Wutscher, veleposestnik v Brezovici pri Št. Jerneju, državni srebrni kolajni. Kot 2. darilo so dobili: gg. Frančišek Gregorič, posestnik in gostilničar v Krškem, ter Ivan Drašler, posestnik v Gorici, državni bronasti kolajni in Martin Colarič, posestnik v Slinovcah, drugo deželno darilo; tretje deželno darilo je pa dobil g. Fr. Prijatelj iz Tržišča. Bronaste kolajne c. kr. kmetijske družbe so se priznale V. Ženerju, posestniku v Krškem, Martinu Kerinu, posestniku v sv. Križu, graščini Šrajbarjev turn v Leskovcu ter Fr. Cesarju, posestniku v Krškem. Nadalje so se priznale še razne diplome krške kmetijske podružnice kakor tudi denarna darila v znesku 10, 5 in 3 K. Da je ta razstava tako dobro uspela, imajo največ zaslug ureditelj razstave, potovalni učitelj Fr. Gombač, dalje podružnični načelnik V. Auman, krški župan in podružnični tajnik dr. T. Romih in tajnik občinske hranilnice v Krškem V. Žener. — Popis razstave iz peresa gosp. deželnega učitelja za vinstvo smo objavili na drugem mestu.

Poučni in zabavni del.

Ob Donavi.

(Dalje).

„Gospod Šlet, prosila sem vas v imenu moje hčerke, da me obiščete, vedela sem, da jej ne odrečete zadnje prošnje. Pojdiva k njej, težko vas pričakuje, kajti vsak trenutek mogoče ugasne luč mladega življenja“. Videlo se jej je, da se bori z nenaravno močjo s solzami, katere so jej silile v oči. Josip je nem, v svoji razburjenosti ne najde besedi.

Gospa Helena vstane in Josip jej sledi.

Ko vstopita v sobo, oglasi se moten glas. „Mama, ali si ti. Kaj Josipa še ni? O ko bi vedel, kako ga težko pričakujem, gotovo bi bil že tu“. Da, draga Helena, jaz sem in gospod Šlet z menoj“.

Sedaj pristopi Josip k postelji. Bridek smehljaj zagleda na upalih, bledih licih. Velja li ta njemu. Poda mu drobno ročico. Mrzla je že in prozorna. Je-li to živa, razposajena Helena.

„Josip, ne veste, kako težko sem vas čakala, toda vendar sem vas še učkala. Vedela sem, da vas še vidim, predno se odslovim življenju“. Več ni mogla govoriti. Videlo se jej je, da jo utruji.

„Helena, saj vam ni še umreti, ojačite se in pustite tožne misli. Mladi ste še, življenje je tako lepo, zakaj je hočete že zapustiti“.

„Josip, nekaj trenutkov mi je še živeti. Že čutim pihljaje mrzlih kril smrtnega angelja“. „Mama, vzdigni blazino, da vidim še jedenkrat lopico, v kateri sva tolikrat skupno kramljala in slikala“. Gospa Šletova ubogala je hčerko. Nebeška milina obdajala je bolnice obraz. Ozrla se je proti vrtu.

Z zvonkim glasom, kakor nekdanj spregovori: „Josip, pogledite jo, lopo, ona je bila moje najljubše. Kolikrat sem sedela tamkaj in mislila na vas, samo na vas. Sedaj mi ne bo mogoče tega. Kakor danes, smejalo se mi je takrat ljubko solnce. Josip, podajte mi poljub v slovo. Lavra se vam ne bode hudovala, ako jej razložite vse“. Ni mogla več naprej ubožica. Začetka krepak glas, pešal jej je vedno bolj in bolj proti koncu. Josip sklone se k njej. Mrzla njena ustnica dotaknejo se njegovih. O koliko je trpel mladenič. Solza poigrala mu je v očesu, dasi se je je krepko branil. Ko se jej Josip zopet odmakne, poskuša Helena še govoriti, toda težko, jako težko je šlo. Videlo se je, da so življenja moči že popolnem upešale. Z zadnjim naporom moči se še zdigne. Poljub matere in očeta bil je zadnje. Potem padlo je mrzlo telo nazaj v blazine in odplava duša v raj.

Nečem popisavati joku potrte matere in očeta, kajti slabo pero ni v moči naravno podati teh čutil.

Dva dni potem pomikal se je mrtvaški sprevod proti centralnem pokopališču, kjer si je bila rodbina L . . . postavila rakev. Resnim obrazom sedel je Josip v kočiji, niti jedna poteza v marmorno-bledem obrazu ni pričalo o notranjej boli.

Ko je odmolil mašnik očenaš in so pogreznili med ihtenjem matere in očeta rakev v globino, le tedaj opazil je vesten opazovalec solzi, kateri sta se utrnili Josipovim očesom, toda hitro jih je prikrl.

Po pogrebu vrnil se je v prodajalnico in vse šlo je zopet v navadnem tiru. Le kolegi so se zastonj trudili, da bi privabili smehljaj Josipu na obraz.

V tržiči Ašah bila je, kakor po drugih taci malih krajih navada, da je prirejalo društvo ob dolgih zimskih večerih veselice, petje, ne bogsigavedi kako umetno, gledališke predstave, šaljive loterije in ako ni prepovedala cerkvena postava, ples, bili so navadno v vspredu. Da se je mladina pritegnila temu, je samo ob sebi umevno.

Milan, ki je bil vedno doma, igral je seveda pri vsem tem glavno ulogo. Bil je pevovodja, režiser in seveda kot tak izbiralec igralskih močij. Pri vsem tem pa ni postopal nikakor objektivno in krasne gospice trga hudovala so se mu mnogokrat. In zakaj?

Ljubosumne bile so na Lavro. Milan pritegnil jo je namreč kot sodelovalko vsem tem predstavam. Igralka že po naravi ni bila slaba. Toda Milanovi uspehi na poti ljubezni ostali so dolgo pri starem. Rakovo pot ni lezel, toda napredoval ni, v kljubu svojim gorečim besedam, katere je posvečeval Lavri.

Bilo je ravno zimo po smrti Helene. Milan skušal je napeti to zimo vse sile, da si osvoji Lavrinega srca. Veselica vrstila se je veselici. Pri vseh teh odlikovana je bila Lavra najbolj. Milan trudil se je, da jo zabava. Dvoril jej je na vse pretege. In katero žensko srce bi se ne udalo zapeljivim besedam, katero bi ne bilo toli samoljubno, da bi ne uvidelo prave smeri.

Lavra bilo je sedaj popolnem razvito, čarno dekle. Stara osemnajst let, mislila je seveda že tudi na sladke spona zakona. Jeli hoče čakati Josipa, da postane postarna devica, katere bi potem več ne maral. Bog ve, ali jo še ljubi, ker toliko časa ni nobenega poročila od njega. Zakaj bi se ne udala Milanu in ako pride Josip, saj se mu lahko še potem povrne, tako računal je ženski egoizem.

Milan seveda bil je v tej zadevi srečnejši od Josipa. Nekoli let več imajočem, bilo mu je prevzeti z novim letom kupčijo očetovo. Ker je pa bil revnih starišev, bilo mu je gledati, da si pridobi, kolikor mogoče, premožne neveste. Dasi mu srce pri tem ni bilo postranska stvar, kajti mladenič ni bil popačen, ravnal je vendar po pregovoru. Ložje primoženo, kakor pridobljeno.

Zopet bil je gledališke predstave večer. Glavni ulogi bili sta, kakor navadno v rokah Lavre in Milana. Lavra zaljubljeno kmečko dekle, Milan nje ljubimec, to je bilo kakor nalašč. Poljub, katerega ji je pritisnil na ustnice, ni bil več navaden, gledališki poljub, bil je po vse drugačen.

Ko je odšla Lavra za kulise, gorel jej je še vedno, namestu na čelu na ustnih.

Po kratkem prestanku, sledi jej Milan. Nastopiti sta imela še le v drugem aktu. Popolnem sama sta bila. Kajti soigralke in soigralci bili so toli takti, da so se zbirali vedno na drugi strani odra.

„Lavra“, spregovori Milan, „bi li ne bilo mogoče, da bi dobil od vas v resnici tak poljub. Jeli res mo-

goče vam, me vsaj nekoliko ljubiti“. Poprijel jej je roki, ter dolgo, dolgo govoril. In kako lepo ji je pravil o vsem. Kako lepo slikal jej je življenje družice na svoji strani. Popolnoma se je vdala čaru. In ko se je slednjič drznil poljubiti jo z mladeniško navdušenostjo, polno ljubezni, ni se mu hudovala.

Toda sedaj ni bilo več časa. Pričeti se je imel drugi akt. Kako sta danes Lavra in Milan igrala. Vse se je čudilo. Bila sta prava umetnika. Po predstavi ni bilo ploskanja ne konca ne kraja. Vse hitelo jima je čestitati. Da je Milan bil cel večer ob Lavrini strani, ne bode se nihče čudil.

Pozabljen si torej, veledušni Josip.

* * *

Ni še minulo leto po dogodbi na schönbrunski cesti, že ni Josipa več na Dunaju. Tlak gorel mu je pod nogami tega osodepolnega mesta.

Neizprosni oče udal se je slednjič milim prošnjam mladeniča, kateri mu je popolnoma razkril svoj položaj. Preskrbel mu je mesto v Lincu, pri neki prijateljski tvrdki.

Predno je odšel, poslovil se je še pri gospej Heleni. Obiskal jo je bil mej tem časom večkrat. Njiju govorica sukala se je danes, kakor v navadi ob Heleni. Pravila mu je o potovanjih, katere je napravila po predpisih zdravnikov v zdravje hčerke. Popisovala mu je krasne kraje Italije in južne Francoske.

Kako mu je bilo pri srcu, ko je slušal mičnim pripovedkam, katere mu je pravila gospa potrtem glasom.

„Odpustite mi, velerodna gospa“, dejal je, ko je vstal, da ide, „ako sem vas po svoji nepremišljenosti oropal najlepšega. Sedaj trpim z vami. Nadomeščal vam bodem vedno to zgubo, kolikor mi bode v moči“.

„Ne, Josip, vi niste ničesar krivi. Ravnali ste kot mož poštenjak. Kako redki so danes taki. Poglejte naše današnje gizdaline. Ne morem jih primerjati več metuljem, ki letajo od cvetke na cvetko, kajti to bi bila prelepa primera. Hunom jih lahko primerjam, ki so poteptali v prah in pepel vso omiko, vse lepo“. Premolknila je gospa Helena za nekoliko časa. „Bodite srečni Josip, saj ste vredni sreče. Ne zabite svoje, saj lahko rečem, druge matere“.

Podala sta si roki. Josip poljubil je kakor navadno njeno, ona pa mu je podala materinski poljub na čelo.

Vidno ginjen zapustil je Josip gostoljubno hišo, kjer je užil toli sreče i toli gorja.

Obiskal je gospo Heleno še večkrat potem, ako so ga opravki pripeljali na Dunaj. Toda le kratek bil je ta čas.

* * *

Predno je nastopil Josip svoje novo mesto, podal se je za teden dnij domov. Oh, kako ga je vlekle. Prikrivati pa je hotel to samemu sebi.

Kaj je z Lavro? Kako jo bode našel? Ga li še tako iskreno ljubi, kakor mu je takrat prisegala? Taka in jednaka vprašanja bodrila so Josipu po glavi. O, ko bi vedel, kako stoje stvari, gotovo bil bi jih opustil že z davna.

Ko je prišel Josip domov s kolodvora, seveda v spremstvu matere, povpraševal je po znancih. Vprašal je seveda tudi po Lavri, da si po ovinkih. Z veseljem pripovedovala mu je mati o vsem. Ni se ga mogla nagledati krasnega mladeniča. To da je nje sin. S čim zaslužila si je toliko sreče. (Konec prih.)

Novice.

— **Osebnosti.** Deželni odbor je imenoval pri deželnem stavbnem uradu: nadinženerja Antona Klinarja za stavbnega svetnika, inženerja Ivana Sbrizaja za nadinženerja, stavbnega pristava državnih železnic Matijo Krajca in deželnega pristava Rudolfa Zajca za deželnega inženerja, Viktorja Skaberneta in Karola Šturma pa za stavbna praktikanta. — Topničarski c. in kr. nadporočnik Milan vitez Bleiweis-Trsteniški je po končani vojni šoli prideljen generalnemu štabu v Pragi. — Konceptni praktikant pri finančnem ravnateljstvu v Trstu, gosp. Janko Macák je imenovan koncipistom. — Nadporočnik v generalnem štabu gosp. Martin Majcen je iz Krakova premeščen v Gradec. — Pri računskem oddelku c. kr. finančnega ravnateljstva za Kranjsko so imenovani: g. c. kr. računski oficijali Ivan Jerman računskim revidentom v IX., gosp. c. kr. računski asistent Josip Juh računskim oficijalom v X in gospod c. kr. računski praktikant Karol Gruber računskim asistentom v XI činovnem razredu.

— **Odsek za deželno učiteljsko konferenco.** V odsek, ki priredi l. 1903 deželno učiteljsko konferenco, so bili izvoljeni sledeči gg.: Jelenc Luka, učitelj v Ljubljani; Bernot Ivan, učitelj v Ljubljani; Gregorač Fr., nadučitelj v Dolenji vasi; Levec Fran, ravnatelj učiteljskih v Ljubljani; Česnik Karol, nadučitelj v Knežaku; Gärtner Fr., učitelj v Ljubljani; Gregorin Josip, učitelj v Črnučah; Šega Ivan, učitelj v spodnjem Logatcu; Zavrl Valentin nadučitelj v Begunjah, Toman Ivan, nadučitelj v Moravčah; Zajec Josip, nadučitelj v Velkem Gabru; Sark Albina, učiteljica v Novem mestu.

— **Stavbinska družba »Union«.** Ministrstvo je dovolilo, da se ustanovi v Ljubljani delniška družba „Union“. Lastnik koncesije je dr. Gregorič. Družba namerava zgraditi hotel, kjer bodo tudi prostori za katoliška društva.

— **Zaradi ravnateljstva pri kranski hranilnici** se je vršil po smrti dr. Suppana tih, pa zelo živahen boj. V seji ravnateljstva dne 15. m. m. je bil izbran ravnateljem odvetnik in deželni poslanec dr. vitez Schoeppl. Treba je samo še, da obč. zbor izvolitev potrdi, kar se gotovo zgodi.

— **Velik shod v Kostanjevici.** „Slovensko društvo“ priredi dne 9. t. m. veliki shod v Kostanjevici. Mej drugimi bo govoril na shodu dr. Tavčar.

— **Vinska pokušnja v Krškem.** Letošnje leto se je pridelalo v krškem političnem okraju obilo in prav dobrega mošta. Da se širše občinstvo o dobroti tega pridelka prepriča, priredi krška kmetijska podružnica v nedeljo in v ponedeljek, dne 23. in 24. novembra l. 1902, vinsko pokušnjo v Krškem. Na tej pokušnji bode mnogo vina iz vseh občin in leg krškega političnega okraja. Uljudno se torej vabijo vsi oni, ki potrebujejo dobrega naravnega vina, da se te pokušnje udeležijo. S

tem jim bo dana ugodna prilika, da brez izgube časa lahko takoj sklenejo kupčijo, ali se vsaj seznanijo z raznimi vinarstvi, ter spoznajo vina iz raznih leg. Dopoludne bodo tudi poučna predavanja o kletarstvu.

— **Defraudacija v »Umetniškem društvu«.** Naše „Slovensko umetniško društvo“ je zadela razmeroma velika nesreča. Zgodila se je v društvu defraudacija. Storil jo je blagajnik. „Umetniško društvo“ je imelo od I. razstave 1200 K denarja v hranilnici. To hranilnično knjižico je hranil blagajnik. Poleg tega je imel blagajnik v rokah tudi vso vstopnino letošnje 2. umetniške razstave, kakih 600 do 700 kron od društva pa je bil dobil posojilo v znesku 400 kron. Ves ta denar je blagajnik odnesel, tako da ima društvo okoli 2000 kron škode. To je za društvo toliko hujši udarec, ker blagajnik ni poravnal nobene društvene obveznosti. Blagajnik je predzadnji terek odpotoval, a pravil je, da bo v soboto že v Ljubljani. Odbor je hotel imeti sejo, a ker blagajnika ni bilo nazaj, je začel poizvedovati, kam je šel in čemu. Izvedelo se je samo, da je vzela večji kovčeg seboj. To naglo odpotovanje tik pred sejo, se je zdelo odbornikom sumljivo. Vprašali so v hranilnici in tam izvedeli, da je blagajnik dvignil ves društveni denar do zadnjega krajcarja.

— **Glasom odloka c. kr. finančnega ministrstva** z dne 24. septembra 1902 d. z. št. 190 se smejo internacionalni vozni listi, upeljeni z ministrsko odredbo z dne 11. decembra 1892 d. z. št. 213 vsled art. 2 točka VIII. pariškega dodatnega dogovora z dne 16. junija 1898 d. z. št. 142/901 in razglasa železniškega in finančnega ministrstva z dne 23. januarja 1902 d. zakona št. 22 porabljeni samo do vštetelega 9. oktobra 1902. Do tega časa neporabljeni stari internacionalni vozni listi se lahko, v kolikor še niso popisani do 30. aprila 1903 zamenjajo pri za to določenih prodajnih uradih (c. kr. dež. plačilni urad v Ljubljani in davčni uradi) za nove vozne liste, ki so upeljeni z navedenim dodatnim dogovorom. Stari vozni listi, na katerih je že kaka tiskana ali pisana bilježba in kateri še niso bili od strani železnice uradno rabljeni, se lahko zamenjajo za nove liste tekom istega roka, toda le, če se spolnijo zadevni predpisi in se vplača pristojbina za tiskovino v znesku 2 vinarja za komad. Po 30. aprilu 1903 se stari internacionalni vozni listi ne bodo več zamenjavali.

— **Deželnozborske volitve na Štajerskem.** Dne 4. t. m. so se vršile na Štajerskem volitve iz kmetskih občin. Spodnji Štajer je volil vse oficijalne kandidate. Boj je bil v ljutomerskem okraju. Ker je oficijalni kandidat dr. Rosina odstopil, je nastopil urednik „Slov. Gospodarja“ prefekt Korošec na svojo roko kot kandidat. Vzlic velikanski agitaciji pa je propadel. Izvoljen je bil narodno-napredni kandidat Ivan Kočevar, ki je dobil 70 glasov, mej tem, ko je Korošec dobil le 44 glasov. V nemškem delu Štajerske je kmetska stranka odvezla katoliški stranki štiri mandate.

— **Zopet uspeh »Štajerčevih« inseratov.** Iz Ptuja se nam piše: Znano je, da udriha „Štajerc“ s posebnim veseljem po naših slovenskih advokatih, dočim se nemških niti ne dotakne. Nasprotno še je celo ob prihodu dr. Edvina Ambrositscha v Ptuj inseriral otvoritev njegove pisarne v svojem listu, misleč, da bodo slovenski kmetje kar trumoma letali k temu nemškemu advokatu. A „Štajerčevi“ inserati imeli so naravno nasproten uspeh! Zavedni slovenski kmetje izogibali so se pisarne „Štajerčevega“ pristaša in posledica je, da jo bode dr. Ambrositsch v kratkem iz Ptuja popihal ter se preselil — v Ljubljano. Radovedni smo, ako bode „Štajerc“ inseriral tudi njegov odhod.

— **Deželnozborske volitve na Koroškem.** Dne 5. t. m. je bila volitev iz splošne kurije. Slovenci so postavili svojega kandidata samo v okraju Velikovec-Celovec, a so propadli.

*****
Poučni in zabavni del.
 *****

Ob Donavi.

(Konec.)

Mej pogovorom prišla sta tudi do Lavre. Pravila mu je, kako da se domače gospice njej huđujejo, ker je povsodi prva. In zakaj je prva. Prva je vsled svoje izredne nadarjenosti in pa vsled protekcije Milana, kateri je sedaj prvak mladine v trgu. Govori se, da je čez ušesi zaljubljen vanjo in ona tudi vanj, dejala je šaljivo mati, in da se nje oče ne zoperstavlja, gotovo bila bi že z davna zaroka.

Ko bi bila mati pri tem opazovala spremembo na Josipovem obrazu, gotovo bi spremenila svoje hvallisanje in govorico o Lavri. Toda bila je preveč polna veselja, da bi se udala opazovanju.

Oče Šlet prišel je mej tem domov in tudi veselo pozdravil svojega sina. Govorila sta o trgovini in drugih važnih stvareh. Krepko premagaval se je Josip pri tem, kajti, kje so bile njegove misli, toda zasačen ni hotel biti. Veselo, kakor navadno, tekla mu je govornica, ko je pripovedoval o dunajskem življenju in le ko je pravil o Heleni, potemnil se je njega obraz.

Sledečo noč ni bilo Josipu, dasi je bil jako utrujen od potovanja, moč zatisniti očesa. Prošle dogodbe švigale so mu slikovito pred očmi. Vrt ob Donavi, Lavra, nje prisega, potem zopet Helena — vse vrstilo in ponavljalo se je. Verjeti pa le ni hotel, da bi mu Lavra bila res postala nezvesta. Prepričati se je hotel. Zvedeti hotel je iz nje ust svojo sodbo.

Za rana zapustil je že mehko ležišče. Po bližnjih gozdičkih hitel je brez namena naprej. Po krajih, kjer se je kot mal deček igral ž njo. Še le zvok zvona, ki je oznanjeval vernikom ob sedmih angelja pozdrav, vzdramil ga je. Napotil se je domov, da dospe pravočasno k zajutreku. Roditelja začudila sta se, ko sta ga zagledala že popolno opravljenega ob tej uri se vrniti že s prehoda.

Isti dan popoludne ukazal je Josip spustiti svoj nekdanji čolnič v Donavo. Ko se je to zgodilo, odveslal je krepko nizdoli po reki. Ko pa je videl, da ga z doma ne opazujejo, premenil je hitro smer. Zavil jo je proti nasprotni obali. Ob vrtilču veslal je zopet. Veslal je dolgo časa, toda ta, kakor prihodnji dan veslaril je zaman.

Še le tretji dan bila mu je sreča, da je bil opažen. Lavra zrla je ravno po Donavi, ko je priveslal od zadaj. In še le ko jo je pozdravil, zapazila ga je. Ustavil je čoln, ter skočil na suho. Privezal ga je kakor nekdanj k stebriču in tudi Lavra odprla mu je vratica. Toda kako mrzel bil je nje pozdrav. Kakor najostrejša burja, dirnol ga je.

„Jako lepo od Vas gospod Šlet, da nas popolnem ne zabite. Kak možak ste postali na Dunaji“.

Že to ga je speklo. Saj ni bila Lavrina navada, dvoriti komu. Mogoče, da se je v času spremenila.

„Lavra, sprejmite mojo najsrčnejo čestitko na zaroki in spe“, dejal je mirno.

„Gospod Šlet, ne prenažite se, saj je še ni. Toda česar še ni, lahko bode in morda celo v kratkem“.

Toliko in tako hipnega najedenkrat ni pričakoval Josip.

„Torej je res gospica Lavra, česar sem se na Dunaju tolikrat bal“. Tresočim glasom govoril je te besede.

„Gospod Šlet, kaj vam je, kaj ste tako razburjeni“.

„Lavra, Lavra, ne šalite se z menoj, saj je dovolj, da ste me imeli v igračo, katero ste odvrkli kakor razvajen otrok, kadar se je naveliča.“

„Jaz vas v igračo? Ne umejem Vas“.

„Kako ste srečna, da ne umejete“, odgovoril jej je ironično. „Toda, nečem Vas spraviti v zagonetke. Dasi je netaktno, ako Vam mimogrede omenim, da ste jako kratkega spomina, vender se ne morem kaj, da bi tega opustil. Se-li ne spominjate več, kaj se je godilo pred nekako četiri in pol leti na tem mestu?“

„Ha, ha, take otročarije Vam blodijo po glavi? Smatrate li Vi ljubezen dveh otrok, ne bodite žaljeni, da tako govorim, kot kaj boljšega od otročarij?“ Glas njenih besed kipel je v polni, neprikriti ironiji.

„Toraj otročarije so le bile. Sveti čut ljubezni, katerega sem hranil boljše skritega od najdražjega zaklada, bil je le čut nezrelega otroka. Ni je bil vreden te otročarije ne. Torej Vaše besede gospica: Tvoja za vedno tvoja! bile so le ravno navadna fraza“.

„Gospod Šlet, čemu se po nepotrebem razburjati. Kdo bo mislil dan danes na preteklo“.

„Da preteklo Lavra. Res, kdo se bode spominjal tega. Prisego ob Donavi odnesli so le ti valovi in kam, kdo jim sledi. Bodite srečni Lavra. Hvala Vam za nekdanj lepe ure“. Hitro vstal je pri teh besedah, vzela klobuk, ter pohitel, ne ozrši se nazaj k čolnu. Da bi se bil ozrl, videl bi bil porogljiv smehlaj na nje ustnah.

Dolgo, da pozno v noč veslal je po Donavi, kakor da bi iskal po nji zgubljene sreče. Doma pa bili so v skrbeh, da se mu je kaj pripetilo. Toda prazen je bil njih strah, kajti Josip vstopil je veselega obraza, kakor bi se vračal, kot najsrečnejši človek. Stariši pripisovali so njegovo veselje seveda le vrnitvi domov.

Ko bi vedeli, kako so se motili, gotovo bi bilo drugače.

* * *

Slednji dan hodila jo zopet gospa Šletova po sobah. Nerazumno jej je bilo, zakaj da Josip tako hitro odpotuje. Vzrok temu vedel je samo on in mo-

goče si ga je mislila Lavra, seveda nekaj dni pozneje, ko je zvedela, da je odpotoval.

V Lincu pridobil si je Josip s svojo marljivostjo jednako hitro zaupanje predstojnikov, kakor na Dunaju. Le raztresen bil je mnogokrat in saj ni bilo čuda. Poprej miren Josip, postal je sedaj jeden prvih rogoviležev. Nobena ura ni mu bila več prepozna iti domov. Dasi je bil razven svojega delokroga tak, v svojem delu bil je vesten in natančen.

Ko je zvedel nekaj mesecev potem o zaroki Lavre, udal se je popolnoma neizmerni pijači, kakor da bi hotel utopiti v njej pretekle spomine. Toda, ako jih je odgnal zvečer v veseli družbi za nekaj časa, porajali so se mu v jutru s tem bolj živimi barvami.

Preteklo je zopet leto. Josipov oče, trden mož, ki ni poznal bolezní v svojem življenju, obolel je nagloma. Mati in sin stala sta potrta ob postelji, stražeč menjaje bolnika. Toda smrt je neizprosna. Navadno pa požanje tam najhitreje, kjer je najmanj strahu pred njo.

Kakor je navadno pri tako trdnih ljudeh, da obole jedenkrat za vselej in da jih v tej jedni bolezni pokosi bela žena, tako je bilo pri gospodu Šletu. V malo dneh vzdihnil je mirno svojo dušo.

Veselo oznanjevali so zvonovi isti dan poroko Lavre in Milana. Vse hitelo je k cerkvi, da si ogleda to krasno dvojico. Gospice tržiča Ašah zbrale so se polnoštevilno, jeze peneč se in kakor ženske navada obirajoč vse, kar jim ravno prišlo na jezik. Ravno ko je mašnik zvezal poročenca za vse življenje, zavenel je tožno mrtvaški zvon po dolini, oznanjujoč, da je preminul zopet jeden izmed milijonov sveta. Ko so se vrstile potem vesele napitnice na slavljenca, čestitalo jima je zopet vse. Na drugi strani brega v lični jednonadstropni hiši pa sta stali mati in sin, nema, žalosti polnih src ob mrtvaškem odru. Kako krivična je vender usoda. Tu seje z jednim udarcem brezmejno žalost in tam zopet brezmejno veselje.

Veličasten je bil zadnji pozdrav gospoda Šleta. Cel tržič spremljal je obče spoštovanega in čislanelega moža na mirodvor. Le Lavre ni opazil Josip, saj ni vedel, kaj da se je zgodilo mej tem. Bila je namreč odpotovala s svojim soprogom v vedno cvetočo Italijo. Po sprevodu razšlo se je ljudstvo in prej toliko čašчени mož bil je v kratkem popolnoma pozabljen. Ne, ni bil pozabljen, kajti njega soproga, ki ga je tolikanj ljubila, ni prebolela tega udarca. Po malo mesecih odnesli so tudi njo za soprogom.

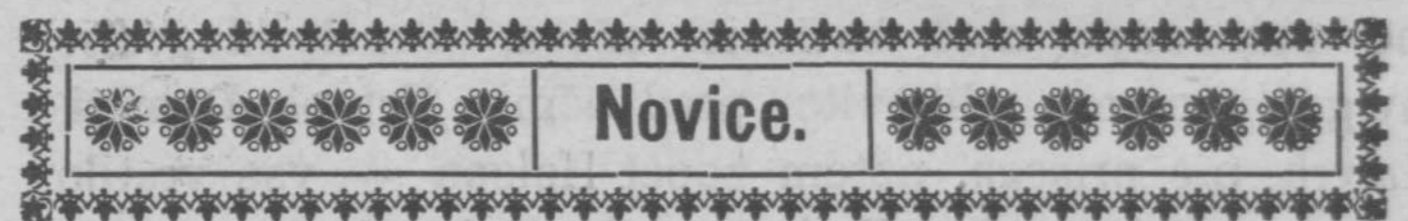
Josip ostal je sam, popolnoma sam. Kaka samota je to, čuti jo le tisti, ki nima nikogar, kateremu bi zamogel razkriti svoje bolesi in to je bilo pri njem. Vedno od doma, ni imel doma nikogar, kate-rega bi mogel nazivati svojim pravim prijateljem.

Lavra in Milan vrnila sta se s potovanja. Brezskrbno, kakor dva otroka, sta živela in kaj bi ne. Nje oče, ki se je sprva jako zoperstavljal tej zvezi, udal se je slednjič prošnjam hčere Bila je jedinka in zakaj bi ne volila po svoje, saj si sama izbira sreče, tako je dejal pametni oče.

Polovico svojega ne nezatnega premoženja pripisal jej je na dan zaroke. To je zadostovalo. Milan, kateri je prevzel pivovarno svojega očeta, poravnal je z nekaj tisočaki na posestvo vknjižene dolgove ter razširil pivovarno. Vse mu je šlo po sreči in ta se je še znatneje povekšala, ko mu je podarila Lavra sina. Ljubezen vezala ju je s to vezjo še tesneje.

In kaj Josip? Prevzel je trgovino svojega očeta. Mož, ki je bil zašel že na slaba pota, spremenil se je popolnoma. Postal je še resnejši od nekdanj. Na veselicah in zabaviščih pa si ga iskal zaman. Videl si ga le pri resnem delu. S starimi prijatelji očeta občeval je največ.

Po malo letih pa zavzemal je v občini isto veljavno mesto, kakor njegov oče. Resni gospod župan, reklo se je vedno, kajti ni je bilo stvari, katera bi mu zamogla privabiti smehljaj v resne poteze obraza. Z Lavro srečaval se je večkrat, toda spregovoril dolgo ni ž njo besedice, kajti pretežko mu je bilo. Toda čas in mnogostranska opravila, sta ga zlečila, da je pozabil na ob Donavi prelomljeno prisego.

— **Osebne vesti.** Ravnateljem kranjske hranilnice je izvoljen odvetnik gosp. dr. Anton vitez Schöppl. — Postajenačelnik v Matuljah pri Opatiji g. E. Malovrh je premeščen v Trbovlje, postajenačelnik v Trnovem pri Ilirski Bistrici gosp. Fran Lavrič pa v Matulje. — Premeščen je naš rojak g. dr. Ignac Herman, štabni zdravnik v Mariboru, v Zagreb, ter ob tej priliki imenovan polkovnim štabnim zdravnikom I. razreda.

— **Šolska vest.** Gdč. Ema Zarlijeva je imenovana za pomožno učiteljico na štirirazrednici v Šiški.

— **Poroke** Poročil se je gosp. Ivan Lovšin iz Ribnice z gdč. Anico Šliber iz Sele pri Škofji Loki. — Poročil se je gosp. Fran Meden iz Begunj pri Cerknici z gdč. Marijo Dolenčevo.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** volila je 200 kron danes teden na Vačah pri Litiji umrla Marija Primožič. Blag ji spomin in naj bi našla obilo posnemalcev.

— **Izpit za pouk gluhonemnih** sta napravila pretečeni terek pred komisijo v Lincu gg. učitelja Anton Arko in Frančišek Grm.

— **Odposlanstvo občinskega sveta pri cesarju.** Župan Hribar, ravnatelj Šubic in dr. Tavčar, katera deputacija ima cesarju izročiti v imenu občinskega sveta ljubljanskega prošnjo za olajšave pri vračanju 3% nega regulacijskega posojila, niso bili v avdijenciji sprejeti v četrtek, dne 13. t. m. Cesar je namreč nagloma obolel in so bile vsled tega odpovedane vse avdijence.

— **Zasebna dekliška šola v Lichtenthurnovem zavodu** se je razširila v osemrazrednico.